

UN CARACTER SFÂNT, O CREDINȚĂ PRACTICĂ

Construiește un caracter sfânt, de ucenic al Domnului: Evanghelia după Luca

Evanghelia după Luca – Ghid de studiu

**Ianuarie – Aprilie
2015**

Conținut

PARTEA 1A. INTRODUCERE LA EVANGHELIA DUPĂ LUCA.....	3
AUTOR ȘI DATARE.....	3
STRUCTURĂ.....	4
TEME ȘI MOTIVE TEOLOGICE ȘI LITERARE.....	14
PARTEA 2A: GHID DE STUDIU BIBLIC LA LUCA.....	17
IANUARIE.....	17
1 Luca 1-2, text 2:21-35, <i>Încrede-te în promisiunile Domnului, 2:25-26.....</i>	17
8 Luca 3-4, text 4:14-30, <i>Trăiește prin puterea Duhului Sfânt, 4:18.....</i>	18
15 Luca 5, text 5:17-39, <i>Arată o credință întreprinzătoare: 5:19-20.....</i>	19
22 Luca 6, text 6:39-49, <i>Dovedește o ascultare deplină, 6:46.....</i>	20
29 Luca 7, text: 7:1-10, 18-35, <i>Biruește îndoielile, 7:7.....</i>	21
FEBRUARIE.....	22
5 Luca 8, text 8:1-18, <i>Bazează-te pe puterea Cuvântului divin: 8:15.....</i>	22
12 Luca 9, text 9:46-62, <i>Fii milos ca Isus și fii gata de slujire: 9:55-56.....</i>	23
19 Luca 10-11, text 10:1-20, <i>Fii gata de misiune: 10:5-6.....</i>	24
26 Luca 12, text 12:13-34, <i>Fii echilibrat față de posesiunile materiale.....</i>	25
MARTIE.....	26
5 Luca 13-14, text 13:18-35, <i>Așteaptă Împărăția lui Dumnezeu: 13:29-30.....</i>	26
12 Luca 15-16, text 16:19-31, <i>Fii sensibil la nevoile altora 16:25.....</i>	27
19 Luca 17-18, text 17:11-19, 18:35-43, <i>Fii plin de credință și recunoștință.....</i>	28
26 Luca 19-20, text 19:1-10, 20:1-8, <i>Fii un om pocăit și sincer, 19:6.....</i>	29
APRILIE.....	30
2 Luca 21, text 21:25-38, <i>Veghează și roagă-te, 21:36.....</i>	30
9 Luca 22-23, text 22:7-30, <i>Prețuiește părtășia Cinei Domnului, 22:28-29.....</i>	31
16 Luca 24, text 24:13-35 <i>Zidește-ți viața pe puterea învierii, 24:30-32.....</i>	32

Partea 1a. Introducere la Evanghelia după Luca

Autor și datare

Numele autorului, Luca, nu este menționat în evanghelie, dar, în mod tradițional, ea se numește, *euaggenlion kata Lukan*, adică evanghelia după Luca (cel mai timpuriu document care conține acest nume este papirusul P75, aflat în biblioteca Bodmer din Geneva, din anii 175-225 dH, adică la aproximativ 100-125 de ani de la scrierea evangheliei; părinții Bisericii mărturisesc cu un glas că Luca este autorul evangheliei). De exemplu, Ieronim (340-420) spune că Luca era medic și că l-a însoțit pe Pavel în călătoriile sale misionare. Unii cred că Luca este amintit în Fapte 13:1 și Romani 16:21 (Lucius, prooroc și tovarăș de slujire al lui Pavel), alții spun că ar fi fost unul din cei 70 de ucenici trimiși în misiune de Isus, deoarece doar Luca menționează această trimitere (Lc. 10:1-12).

Evanghelia are un corp principal și un prolog, Luca 1:1-4. Conform acestuia, Luca a cercetat mai multe surse și, într-adevăr, se pot observa mărturii din zona familiei Mariei, mama lui Isus (Zaharia, Elisabeta, Maria), din zona Betaniei (Lazăr, Marta, Maria), din zona regală a societății iudaice (soția lui Cuza administratorului lui Irod), din zona vameșilor pocăiți (Matei, Zacheu), din zona ucenicilor din Iudeea (Cleopa și alții).

Prin prolog, Luca își dedică evanghelia lui Teofil, destinatarul sau, probabil, sponsorul cercetării, scrierii și răspândirii evangheliei, precum și a cărții Faptele Apostolilor (Teofil apare amintit în introducerile ambelor cărți).

Tot în prolog, Luca arată că urmează exemplul autorilor de evanghelii dinaintea lui (probabil, Marcu și Matei) și că, la fel, dorește să scrie în detaliu, corect (*akribos*), o istorie a vieții lui Isus cercetată la fața locului (de la martori oculari, *autoptai*), pe care vrea să le relateze într-o anume ordine (*kathexes*), general cronologică și relevant teologică, așa încât să pună în evidență temeinicia mărturiei creștine primite prin viu grai (*asfaleia*) de către Teofil.

Luca urmărește acest progra foarte atent și subliniază împlinirea profețiilor și transmiterea mărturiei despre Isus, și împărtășește cititorului său viziunea Bisericii primare despre misiune, despre evanghelizarea întregii lumi. În acest scop, Luca se raportează constant la Vechiul Testament (e posibil ca înainte de a deveni creștin să fi fost prozelit grec), din care citează des și ale cărui modele narrative le urmărește atent. După toate semnele, Luca dorește să

discute cu acei greci care cunosc deja Septuaginta (prima traducere greacă a VT, anii 300-150 îH) și folosește un limbaj asemănător Septuagintei ca să comunice mai bine ideea că istoria lui Isus are anvergură și importanță biblică, inspirată, la nivelul VT.

Majoritatea comentatorilor tind să atribuie evangheliei lui Luca o dată după anii 70-80 (după Marcu, 50-60, și după Matei, 60-70).

Unii spun că Luca a scris în Grecia, alții în Antiohia Siriei, ori în Efes, locuri unde a lucrat mulți ani și apostolul Pavel.

Structură

În general, Luca urmează structura în trei părți a lui Marcu și a lui Matei (1.lucrarea în Galileea, 2.drumul spre Ierusalim, 3.ultima săptămână în Ierusalim), la care adaugă învățături și istorisiri cercetate de el și anume: adaugă istorisirea nașterii lui Isus și a lui Ioan Botezătorul (1-3), adaugă multe învățături și parabole spuse de Isus în timpul călătoriei spre Ierusalim (9-19), și în final multe arătări ale lui Isus după înviere (24).

Comparativ, evanghelia lui Luca se apropie mai mult de genul biografic decât cea a lui Marcu, deoarece include informații despre nașterea lui Isus și copilăria Lui, material didactic suplimentar (Marcu e inclus în evanghelia lui Luca în proporție de aproximativ 70 %) și, cum spuneam, material despre înviere. În continuare, va fi prezentată structura cărții folosind împărțirea pe lecții din partea a doua a ghidului de studiu biblic.

A. LUCA 1:1-4, PROLOGUL

Prolog cult, tehnic (genul literar *autopsia*, gen literar consacrat pentru relatări de tip mixt geografic - istoric), dedicație lui Teofil, un reprezentant al credincioșilor.

B. LUCA 1-2, NARAȚIUNILE NAȘTERII ȘI COPILĂRIEI

Luca 1:5-2:52, Narațiunile nașterii și copilăriei lui Isus. Nașterea lui Isus este prezentată în paralel cu nașterea lui Ioan Botezătorul. Secțiunea are multă narațiune, dar și multă poezie de tip psalmi: vestirea îngerului: „Binecuvântată ești tu între femei” (1:42-45), Magnificat – „Sufletul meu mărește pe Domnul” (1:46-55), Benedictus – „Binecuvântat este Domnul” (1:68-79), Gloria in Excelsis – „Slavă în locurile preaînalte” (2:14), Nunc Dimittis – „Acum, slobozește în pace pe robul tău” (2:25-35). Aici sunt incluse și câteva detalii despre copilăria lui Isus, cum ar fi perioada din Nazaret (2:39-40), majoratul religios *bar-mițvah* la 12 ani, în Ierusalim (2:41-52).

Textul lecției întâi se focalizează pe 2:21-35, pe întâlnirea Mariei și a lui Iosif, cu Isus, și Simeon, bătrânul din Templu. Tema este „încrede-te în promisiunile Domnului”, deoarece Simeon este un om în viața căruia s-au împlinit multe promisiuni. În același timp, împlinirea promisiunilor este un mare adevăr și în cazul familiei lui Zaharia, și în cazul Mariei, și în cazul întregului popor al lui Israel. Pentru fiecare creștin, viața se bazează pe încredere în promisiunile Domnului.

C. LUCA 3-4, ÎNCEPUTUL LUCRĂRII ÎN NAZARET ȘI ÎN GALILEEA

După prezentarea predicării lui Ioan (3:1-20), Luca arată identificarea lui Isus ca Mesia, la botezul în Iordan (3:21-22), apoi genealogia lui Isus într-o formă specială, de tip grecesc, de la Isus la Adam (Matei are o genealogie de tip ebraic, de la Avraam la Isus), după care prezintă ispitirea din pustiu a lui Isus (4:1-13). Capitolul patru continuă cu predica din Nazaret și prima încercare de a-l ucide pe Isus (14-30), cu vindecarea demonizatului din sinagoga din Capernaum (31-37) și vindecarea soacrei lui Simon Petru, precum și a multor bolnavi și demonizați (28-44). Mulțimile încercau să îl țină pe Isus în Capernaum, dar Isus le-a explicat că trebuie să predice Împărăția lui Dumnezeu în toate sinagogile din Galileea.

Textul celei de a doua lecții se concentrează pe predica inaugurală din sinagoga din Nazaret, Luca 4:14-30, care subliniază una din temele centrale din evanghelie, faptul că lucrările mari ale lui Isus s-au făcut prin puterea și plinătatea Duhului Sfânt. Aici Isus arată că îi era foarte clar cine este și ce are de făcut (de fapt, la fel de clar s-a văzut lucrul acesta și în atitudinea pe care a avut-o în timpul ispitirii din pustiu).

D. LUCA 5-9, LUCRAREA LUI ISUS ÎN GALILEEA

Imediat după predica din Nazaret începe lucrarea lui Isus din Galileea. În aceste capitole Isus își alege ucenicii, predică, face minuni, vindecă bolnavii și demonizații, învie morții, iar în final, în capitolul nouă, va pune întrebarea „Cine zic oamenii și cine ziceți voi că sunt eu?”.

Luca 5

Capitolul 5 începe cu o pescuire minunată, la sfârșitul căreia, ucenicii se sperie când văd puterea lui Isus, iar Isus îi cheamă pe Petru, pe Iacov și pe Ioan, să îl urmeze ca apostoli (5:1-11). Apoi Luca spune întâmplarea despre vindecarea unui lepros (5:12-16) și despre vindecarea omului paralizat, adus de prieteni la Isus prin demontarea acoperișului unei case (5:17-26). În final, Isus îl cheamă pe Matei sau Levi, vameșul, să devină apostol, iar masa pe

care acesta o dă tovarășilor lui, la despărțire, devine prilej de învățătură pentru Isus și de prezentare a relației între sărbătoare și post tradițional, și a noutății și înnoirii pe care o aduce evanghelia (ca un vin nou care trebuie pus în burdufuri noi, 5:27-39).

Textul celei de a treia lecții se concentrează pe credința activă și întreprinzătoare a prietenilor omului paralizat care găsesc o cale să ajungă la Isus și să fie vindecat prietenul lor (5:17-26). De asemenea, vedem importanța credinței și a vindecării spirituale, care depășește în greutate și importanță veșnică vindecarea fizică. Tot capitolul este caracterizat de provocarea pe care Isus o aduce oamenilor ca să îl asculte și să îl urmeze cu credință, gata de lucruri mari, care schimbă viața din temelii.

Luca 6

Capitolul șase este dominat de tema domniei lui Hristos. În prima parte, Isus le spune ucenicilor și iudeilor că el, Fiul Omului, este Domn al sabbatului și că sabbatul trebuie să fie zi de odihnă pentru oameni, după care, tot de sabbat, îl vindecă pe un om cu mână paralizată (6:1-11). După aceea este încheiată alegerea celor 12 apostoli (6:12-16), iar de la 6:17-49 este un rezumat al predicii de pe munte, care apare și în Matei 4-7, dar care aici se numește „predica de pe podiș” (6:17).

Textul lecției patru se focalizează pe încheierea predicii (6:39-49), unde Isus le cere ucenicilor să fie atenți la modelele pe care le urmează (orbul, învățătorul), la relațiile dintre ei și la felul în care se evaluează și se judecă unii pe alții (paiul și bârna din ochi), și la felul în care îl ascultă pe Dumnezeu, practic (casa construită pe stâncă și încercată de furtună).

Luca 7

Capitolul șapte vorbește despre autoritatea lui Isus asupra suferinței și morții, precum și despre încrederea noastră în el, sau îndoielile care ne încercă cu privire la mesianitatea sa. Căpitanul roman arată multă încredere în autoritatea mesianică a lui Isus, mai mare chiar și decât încrederea celor din Israel, și Isus îi vindecă slujitorul (7:1-10). Isus îl învie apoi pe fiul văduvei din Nain, oprind procesiunea care mergea spre cimitir și dovedind astfel mesianitatea și divinitatea sa (7:11-17). Îndoielile lui Ioan Botezătorul primesc un răspuns bazat pe Biblie și pe realitatea lucrării lui Isus, iar Isus îl laudă apoi pentru credința și lucrarea sa de vestire a Împărăției lui Dumnezeu (7:18-35). Capitolul se încheie cu vizita și masa la Simon, fariseul, unde Isus ține o lecție despre dragoste, iertarea păcatelor și recunoștință, ca răspuns la îndoielile lui Simon (care credea că Isus, dacă arată bunăvoință față de păcătoși, nu poate fi un adevărat profet; aici o prostituată pocăită își arată

mulțumirea pentru iertarea păcatelor, în timp ce Simon, fariseul, se arată destul de mândru și distant față de Isus, 7:36-50). Practic, întregul capitol vorbește despre dovezile mesianității lui Isus și ale divinității lui, care sunt bine întemeiate și susținute de profeții și de fapte.

Lecția a cincea este centrată pe felul în care căpitanul roman și, apoi, Ioan, își arată încrederea sau îndoiala față de Isus și lucrarea sa mesianică. Îndemnul pentru noi toți este să privim atenți la dovezile puterii lui Isus și să credem în el, în timp ce găsim astfel rezolvări și răspunsuri pentru îndoielile noastre (îndoieli intelectuale, îndoieli de fond, îndoieli etici, îndoieli tradiționale, etc.).

Luca 8

Seria dovezilor despre mesianitatea lui Isus continuă și în capitolul opt cu pilda Semănătorului și a responsabilității ascultătorilor, cu vindecarea demonizatului din ținutul Gherghesa, de lângă Galileea, cu învierea fiicei lui Iair, conducătorul sinagogii din Capernaum, și vindecarea prin credință a femeii care suferea de 12 ani. Puterea cuvântului lui Isus este evidentă în toate aceste cazuri de vindecare și înviere, precum și în pilda semănătorului. Responsabilitatea umană este subliniată din nou, prin faptul că Iair are încredere în Isus și insistă să vină, prin faptul că după vindecare demonizatului i se cere să rămână acasă și să mărturisească despre vindecarea sa și să vestească evanghelia, și de faptul că femeia suferindă de 12 ani, de hemoragie, a avut îndrăzneală să se atingă de Isus, dar și sinceritate să recunoască lucrul acesta, pe față, când a fost întrebată (Isus are putere divină, dar numele lui și atingerea de el nu trebuie ca o forță magică, ci prin credință și legătură personală cu Dumnezeu, prin rugăciune și cerere directă).

Lecția a șasea privește în mod deosebit la pilda semănătorului și la nevoia de a ne încrede în puterea Cuvântului lui Isus, și de a-l primi cu bucurie și responsabilitate, ca să aducă rezultate.

Luca 9

Perioada de semne și minuni, și de vestire a împărăției, continuă cu trimiterea în misiune, doi câte doi, a celor 12 apostoli, apoi cu reacția lui Irod, care credea că Isus este Ioan Botezătorul care a înviat din morți și acum făcea minuni și mai mari. Isus hrănește apoi mulțimiile în pustiu, cu cinci pâini și doi pești, dând atât o nouă dovadă despre divinitatea și mesianitatea sa, cât și o ocazie memorabilă ucenicilor, de a sluji prin chemare hristică. Isus îi întreabă pe ucenici, în urma tuturor acestor dovezi, să spună cine este el, iar Petru dă marele răspuns, Tu ești Hristosul Dumnezeului celui viu. La

mărturia lui Petru se adaugă imediat și evenimentul schimbării la față, pe munte, și mărturia Tatălui din cer, Acesta este fiul meu preaiubit, de el să ascultați. Isus vindecă un copil demonizat, răspunzând astfel cererii tatălui acestuia și dând învățătură ucenicilor despre vindecări, rugăciune și post. Ucenicii încep o discuție aprinsă despre cine este mai mare între ei și cum, iar Isus le dă un exemplu de smerenie, așezând un copil în mijlocul lor ca să fie nevinovați ca el. Imediat după aceea, tot din dorința de putere și control ucenicii sunt gata să pedepsească un sat cu oamenii neprimitori, dar Isus îi învață să fie miloși. Pe același ton, în cele din urmă, Isus vorbește cu apostolii săi despre autoritate și ucenicie, despre controlarea celorlalți și despre cum să îl urmeze cineva pe Isus, cu dedicare și hotărâre, chiar și prin lipsuri și nevoi.

Lecția a șaptea se concentrează asupra acestei părți finale a capitolului, unde Isus insistă ca ucenicii să fie miloși și generoși și să nu îi manipuleze și să nu-i controleze pe alții, care lucrează separat de ei, dar tot în Numele lui Isus, pentru că „cine nu este împotriva voastră, este cu voi”. Important este ca fiecare să îl urmeze pe Domnul în chemarea primită, gata de slujire chiar prin nevoi și greutăți.

E. LUCA 10-18, CĂLĂTORIA SPRE IERUSALIM: UCENICIE PE DRUMUL CRUCII

După mărturisirea lui Petru (mărturia omenească) și Mărturia Tatălui din ceruri, pe muntele schimbării la față (mărturia divină), despre mesianitatea și divinitatea sa, Isus începe în 9:51, practic din capitolul 10, o mare călătorie spre Ierusalim, un drum al uceniciei și al pregătirii pentru Jertfa de pe cruce, în care îi duce pe ucenici cu sine și îi învață despre Cruce, suferință, înviere, Biserică, a doua venire (Luca 10-19). Drumul se poate împărți în trei secțiuni, fiecare cu evenimente speciale, cu învățătură și cu invitație la o masă semnificativă (A: 9:51-13:21; B: 13:22-17:10; C: 17:11-19:27). În continuare însă se va urmări împărțirea pe capitole, conform studiului prezent.

Prima parte a călătoriei spre Ierusalim, 9:51-13:21:

Luca 10-11

Se poate observa bine, acum, încadrarea misionară a mărturiilor din cer și de pe pământ despre mesianitatea și divinitatea lui Isus (9:1-10 și 10:1-24). Trimiterea celor 70/72 de ucenici arată dezvoltarea practicii și o concepție largă despre evanghelizare, ce va cuprinde și Neamurile și care avea nevoie de lucrători. 10:18-19 aduce aminte de încurajarea de la finalul evangheliei după Marcu, Marcu 16:15-18, ceea ce ne arată că Isus a spus de mai multe ori lucruri asemănătoare, ceea ce le arată că mesajul său este același, cu aceeași

orientare. În general, capitolele 10-11 cuprind trecerea de la misiune la confruntarea cu iudeii ipocriți care se ascundeau sub întrebări-capcană și doreau din ce în ce mai mult să-l prindă pe Isus și să-l execute. Avem, astfel, discuția dintre Isus și un învățător al legii care voia să-l prindă cu vorba, despre moștenirea vieții veșnice și iubirea de oameni (10:25-28), la care Isus, spune și pilda Samariteanului milos (10:29-37). Iubirea de Cuvânt revine în discuția cu Marta și Maria (10:38-42). Învățătura despre rugăciune cuprinde Tatăl nostru (1-4), dar și parabola prietenului perseverent și asigurarea despre Tatăl care dă daruri bune copiilor săi (11:5-13; Luca spune că Tatăl le dă Duhul Sfânt celor ce i-l cer, 11:13). Nevoia curățirii sufletului și a primejdiei ipocriziei începe să fie discutată din 11:14 în mai multe etape: vindecarea unui demonizat și istoria cu sufletul curățit, dar nesfințit Domnului (14-26), schimbul de felicitări (ferice de cine te-a crescut, ferice de cine ascută cuvântul, 11:27-28), avertizarea despre Iona, Ninive și necredința lui Israel (11:29-32), avertizarea despre ochiul bolnav și nevoia de a vedea lumina (11:33-36), discuția cu tonuri aspre de la masă, în casa unui fariseu: certarea fariseilor, discuția despre nevoia de zeciuială din valorile sufletești ca dreptatea și mila, certarea iudeilor pentru uciderea profeților, certarea pentru dorința de faimă și laude pământești și pentru conducerea greșită dată celor doritori de Dumnezeu (11:37-54).

Datorită accentului intens pus pe misiune, lecția a opta se concentrează pe trimiterea celor 70 de ucenici, doi câte doi, care le dă prilejul să descopere bucuria mântuirii, a victoriei împotriva forțelor celui rău, a posibilității de a duce oamenilor vestea cea bună, precum și vindecarea de care au nevoie.

Luca 12

Capitolul 12 are trei teme majore: ferirea de ipocrizie, atitudinea corectă față de posesiuni și față de îngrijorări, și pregătirea pentru venirea Domnului. Prima parte discută în termeni destul de preciși problema ipocriziei fariseilor (ferirea de aluatul fariseilor) și, în legătură cu aceasta, se referă și la persecuție și la mărturia creștinilor în persecuție (1-13). În privința aceasta, Domnul Isus îi învață pe ucenici să nu se teamă de moarte și de amenințările oamenilor, ci doar de Dumnezeu; Duhul Sfânt le va da putere și mesaj în toate împrejurările. Cine îl respinge pe Fiul omului poate fi iertat, dar cine respinge lucrarea evidentă a Duhului Sfânt, va fi judecat. Tema atitudinii față de posesiuni apare în 13-34 și include parabola bogatului cu multe hambare și cu recolte mari, dar lipsit de grijă pentru suflet (13-21), și ferirea de îngrijorări (22-34). Așteptarea venirii Domnului este discutată în 12:35-48,

împreună cu semnele venirii lui: dezbinare în familie (49-53), cunoașterea vremurilor prin comparație cu cunoașterea vremii, nevoia de împăcare cu judecătorul când încă suntem pe drum spre judecată (49-59).

Dintre toate temele, lecția a noua se concentrează pe echilibrul față de dobândirea de posesiuni materiale (13-34). Două lucruri te pot dezechilibra în viața spirituală, să te concentrezi pe dobândirea de posesiuni, cum fac cu multă pasiune mulți dintre ceilalți oameni din jur, și să nu poți scăpa, pe de cealaltă parte, de grija că nu vei avea cu ce să trăiești. Prima tentație te face să pui viața spirituală pe locul doi și să pierzi din vedere nevoia de investire în lucrarea lui Dumnezeu, în viața Bisericii, în vestirea evangheliei și ajutorarea oamenilor. Cea de-a doua îți sufocă și îți paralizează viața spirituală cu teama că nu vom supraviețui, nu vom face față nevoilor și provocărilor vieții. Păgânii, spune Isus, cad în această capcană, Neamurile; credincioșii trebuie să știe că Dumnezeu are grijă de ei, le dă cu plăcere Împărăția, și au nevoie să fie serioși și echilibrați, plini de nădejde.

A doua parte a călătoriei spre Ierusalim: 13:22-17:10

Luca 13-14

Aceste două capitole arată varietatea de subiecte și situații cu care s-au întâlnit Isus și ucenicii în timpul călătoriei la Ierusalim. Avem, de exemplu, întrebări și răspunsuri despre soarta oamenilor, în general (de ce se întâmplă nenorociri, sunt ele o pedeapsă specială sau una generală, vezi, Pilat și galileenii, cei 18 evrei și turnul din Siloam, 13:1-5; dacă nu se pocăiesc, spune Isus, toți vor pieri la fel, adică, dacă nu se pocăiesc, pe toți îi așteaptă o moarte sigură, deocamdată amânată). Isus spune apoi parabola smochinului fără rod, pe care stăpânul îl mai lasă un an, la cererea grădinarului, 13:6-10 (este un răspuns la întrebările despre soarta omului).

Vindecarea femeii gârbovite de 18 ani, aduce iar în prim plan tema femeilor, a vindecării de Sabat, și, desigur, a legăturii între boli și duhurile răutății (13:10-17). Tema Împărăției lui Dumnezeu revine prin parabolele grăuntelui de muștar și a aluatului, 13:18-21, și a ușii celei înguste, 13:22-30. Iudeii au o falsă prețuire față de Isus, și de aceea, Isus deplânge starea de nepocăință a cetății, 13:31-35.

Capitolul 14 începe cu vindecarea bolnavului de hidropizie (acumulare de apă în abdomen), într-o zi de Sabatul, 14:1-6. Ca de obicei, apoi, Isus este invitat la o masă, de către un iudeu și aceasta devine prilej de învățătură și mustrare: discută despre locurile dintâi, despre bunăvoință și răsplată (să inviți la masă și să faci bine, cui nu poate să-ți întoarcă favorul), le spune

pilda împăratului cu cei poftiți la nuntă, care se scuză că nu pot veni (14:7-24, cu aluzii clare la necredința lui Israel). Problemele etice, despre viața de ucenicie apar în discuția despre purtarea crucii, 14:25-28; despre hotărârea de a fi creștin (zidirea turnului și tocirea războiului, 14:29-33); despre chemarea de a fi sare, 14:34-35.

Lecția a zecea se concentrează parabolele din capitolul 13, care ne învață să așteptăm Împărăția lui Dumnezeu cu nădejde, deoarece este unul din cele mai frumoase și mai mari proiecte pe care le face Dumnezeu.

Luca 15-16

Capitolele 15-16 conțin multe parabole despre Împărăție, despre pocăință și despre atitudinea față de avuții și proprietăți, pe care nu le întâlnim în alte evanghelii decât în Luca. Aici, interviurile și cercetările lui Luca au adunat multe din parabolele lui Isus care nu sunt trecute în celelalte evanghelii.

Capitolul 15 începe cu precizarea că „toți vameșii și păcătoșii veneau să-l asculte pe Isus” și conține parabolele cu tema „pierdut-găsit” (15:3-32, păstorul și oaia pierdută de turmă, gospodina și banul pierdut din salbă, tatăl și fiul pierdut de familie). În mod deosebit, parabola fiului pierdut ridică două fațete ale pierderii față de harul lui Dumnezeu: poți fi pierdut prin păcat și viață în excese (fiul iubitor de avere și distracție), poți deveni o problemă prin legalism, severitate și duritate (fiul mai mare, cel aspru).

Capitolul 16 începe cu o discuție purtată de Isus cu ucenicii, la care se asociază și fariseii, mai târziu, și conține parabole despre administrație, avere și îndurare, cum sunt parabola administratorului corupt care își face prieteni dintre datornicii stăpânului său (16:1-13); istorisirea vieții bogatului și a lui Lazăr, cel suferind și sărac (16:19-31). În final, de asemenea, este amintită, din nou, tema credinței sau necredinței iudeilor în Isus, în Scriptura lăsată de Moise și de profeți.

Lecția 11 se concentrează pe această ultimă istorisire, care aduce, din nou, în discuție, felul în care cei bogați trebuie să se pocăiască și să slujească pe ceilalți, precum și tema îndurării față de cei în nevoi, Luca 16:19-31.

A treia parte a călătoriei spre Ierusalim: 17-18

Luca 17-18

A treia parte aduce apropierea finală de Ierusalim. Acum apar și mai puternic semnele mesianității lui Isus și învățătura despre a doua venire. În mod caracteristic, Luca vorbește despre convertirea păcătoșilor și certarea fariseilor.

Prilejuri de păcătuire și iertarea, 17:1-4, credința care răsădește munții, 17:5-6, ucenicii, robii „netrebnici” și slujirea Domnului, 17:7-10, Vindecarea a 10 leproși și mulțumirea străinilor (17:11-19; trecerea printre Samaria și Galileea); împărăția spirituală, a doua venire: vine încet, dar va veni vizibil – ca un fulger; va fi respins și neglijat, vezi în timpul lui Noe și Lot; nevoia de hotărâre și ascultare de Domnul, altfel, unii vor fi scăpați, alții nu, ca soția lui Lot (17:20-37).

Parabola despre rugăciune, judecătorul insensibil și femeia insistentă (18:1-8); parabola rugăciunii fariseului și a vameșului, meritele nu te fac mai acceptabil – nici chiar zeciuiala, ci pocăința (18:9-14); copilașii dați ca exemplu de primire a Împărăției lui Dumnezeu (18:15-17); conducătorul și Bunul învățător, răspunsuri despre cum poți moșteni viața veșnică (limitele religiozității populare, primejdia alipirii de averi; viața veșnică văzută ca o moștenire), 18:18-30; anunțarea morții pe cruce și a învierii, în timp ce ucenicii nu înțelegeau, pentru că le erau ascunse (18:31-34; și aici și în Luca 24, spre Emaus, ucenicii nu pot înțelege despre învierea lui Isus, căci lucrurile le sunt ascunse); vindecarea orbului la intrarea în Ierihon (18:35-43).

Lección 12 se preocupă de două pasaje, de vindecarea a zece leproși, 17:11-19 și vindecarea orbului la intrarea în Ierihon, 18:35-43. Ambele arată nevoia de credință și de recunoștință față de bunătățile lui Dumnezeu. În același timp, ele sunt un model și o mustrare: doar un străin samaritean s-a întors să mulțumească, și a primit și mântuirea, nu doar vindecarea. Omul orb a fost vindecat și l-a slăvit pe Dumnezeu. În mulțumire și recunoștință, în laudă, sunt ascunse multe binecuvântări.

F. LUCA 19-24, ULTIMA SĂPTĂMÂNĂ ÎN IERUSALIM

Luca 19-20

Capitolele 19-20 cuprind atât încheierea călătoriei spre Ierusalim, cât și intrarea glorioasă în capitală, precum câteva întâmplări din primele zile în Ierusalim (duminică, luni și marți).

Ierihonul surprinde din nou prin mărturia unui om cu adevărat pocăit, Zacheu (19:1-10); Isus spune pilda celor 10 poli, din nou ca o avertizare pentru felul în care cineva așteaptă venirea lui Mesia (19:11-27). Intrarea efectivă în Ierusalim are loc în 19:28-36, Isus deplânge din nou Ierusalimul și soarta sa în viitor, și îi apără pe ucenicii care îi strigau urale de bucurie (19:37-44); apoi, curăță Templul, în vreme ce poporul îl asculta cu mare plăcere (19:45-58)

Capitolul 20 vine cu întrebările despre autoritatea lui Isus de a curăți Templul, și despre botezul lui Ioan (20:1-9); parabola vierilor arendași nedrepti care vor fi pedepsiți și înlocuiți (20:10-19; iudeii înțeleg că este despre ei și nu acceptă concluzia lui Isus). Urmează două întrebări capcană puse lui Isus de complotiști, despre birul Cezarului (20:20-26) și despre învierea morților și poligamie (poliandrie; 20:27-39), după care Isus îi confruntă cu o întrebare despre Mesia ca fiu ori domn al lui David, ca ei să îl poată recunoaște ca Hristos și Fiul al lui Dumnezeu (20:40-47).

Lección 13 are două pasaje în atenție, care pun în valoare importanța caracterului: întâlnirea lui Isus cu Zacheu, unde se vede pocăința și sinceritatea lui Zacheu, precum și extinderea mântuirii, chiar și la oameni socotiți păcătoși și nevrednici, cum era el, ca șef de vamă (19:1-10); și apoi întrebările despre autoritatea lui Isus și botezul lui Ioan, unde, prin contrast cu Zacheu, preoții și învățați nu dau dovadă de inimi sincere și credincioase (20:1-8).

Luca 21

Capitolul 21 cuprinde, în continuare, întrebările și răspunsurile date de Isus în ziua de marți a ultimei săptămâni din Ierusalim. Isus vorbește despre dărnicia văduvei sărace (21:1-4), despre Templu și semnele venirii pedepsei finale a Ierusalimului (21:5-11), despre prigonirea ucenicilor și semnele încheierii istoriei, cu pedepsirea întregii omeniri (21:12-28), despre înțelepciunea de a citi semnele vremurilor, ca la smochin, și de a fi pregătiți fără să cadă în nepăsare sau în capcanele tiparelor de viață ale omenirii (21:29-38).

Lección 14 se concentrează pe semnele revenirii Domnului și pe nevoia de veghere și de rugăciune, într-o lume care pierde tot mai mult din vedere planul lui Dumnezeu asupra istorie și valorile lui spirituale (21:25-38).

Luca 22-23

Capitolele 22-23 descriu zilele de joi și vineri, în ultima săptămână din Ierusalim. În Luca 22 este vorba despre pregătirea Paștelui, despre Cină și descoperirea trădătorului (doar Luca și Ioan spun că Satana a intrat în Iuda (22:1-23). Tot la Cină ucenicii vorbesc despre cine va fi mai mare, iar Isus le dă lecția slujirii (22:24-30). Isus se pregătește pentru arestare și merge împreună cu ucenicii în grădina Getsemani, vestirea lepădării lui Petru de Isus (22:30-38). Rugăciunea din grădina Getsemani și arestarea lui Isus sunt prezentate în Luca 22:39-53, iar judecata lui Isus înaintea marelui preot și lepădarea lui Petru în 22:54-71.

Capitolul 23 descrie mai pe larg judecata înaintea lui Pilat, 23:1-7, apoi la Irod, 23:8-12, și iarăși la Pilat, când se dă și condamnarea finală, 23:13-25. Drumul crucii este descris în 23:26-32, apoi răstignirea, discuția tâlharilor, și moartea lui Isus, în Luca 23:33-48. Însmormântarea lui Isus și rolul lui Iosif din Arimateea, precum și al femeilor credincioase, apare în Luca 23:49-56.

În mod special, lecția 15 se concentrează pe părtășia la Cina Domnului, 22:7-30, una din pietrele de seamă în formarea caracterului creștin. Aici învățăm dependența de Isus, centrarea vieții noastre pe Jertfa lui, verificarea vieții și pocăința, căutarea unor relații bune cu ceilalți.

Luca 24

Ultimul capitol, Luca 24, este capitolul Învierii și Înălțării lui Isus: îngerii se arată către femeile venite la mormânt (24:1-8); Petru verifică mormântul gol (24:9-12); Isus se arată celor doi ucenici pe drumul spre Emaus și se lasă recunoscut la masa de la Emaus (24:13-35); Isus se arată apoi celor 11 apostoli și discută cu ei în camera de sus, trimiterea în misiune, promisiunea Duhului și porunca să aștepte în Ierusalim venirea Duhului (24:36-49). Înălțarea este descrisă în Luca 24:50-53.

Lecția 16 se concentrează pe apariția lui Isus lui Cleopa și prietenului său, în Luca 24:13-35. Este una din cele mai frumoase istorisiri din Noul Testament, în care se vede și nevoia de a înțelege Scriptura, și frumusețea întâlnirii personale cu Hristos, și importanța părtășiei frățești la masă, la Cina Domnului, și importanța sincerității și a iubirii de frați și a bucuriei învierii.

Teme și motive teologice și literare

Evanghelia lui Luca are numeroase teme și accente importante cum ar fi: accentul pe cunoașterea Scripturii și profeții împlinite, pe lucrarea Duhului Sfânt și importanța plinătății cu Duhul Sfânt, motivul călătoriilor misionare și de ucenicie pe drumul crucii, alături de Isus, accentul pe rugăciune (legat de motivul retragerii într-un loc pustiu), motivul părtășiei la masă - ca semn al răscumpărării și al frăției creștine, motivul relației între săraci și bogați, accentul pe nevoia de pocăință și etică a bogaților credincioși, apologia divinității lui Hristos (dovezile din Scripturi, aparițiile lui Isus după înviere), importanța închinării.

Câteva din aceste teme și accente sunt foarte importante pentru formarea caracterului și pentru o credință practică.

CĂLĂTORIA UCENICIEI ȘI FORMAREA CARACTERULUI.

Aceasta face parte din tema geografică mai cuprinzătoare a călătoriei misionare și a geografiei semnificative, prezentă atât în Luca, dar și în Fapte.

Capitolele 1-3 includ călătoriile Mariei și ale Elisabetei, care se vizitează și se încurajează reciproc în ascultare de Domnul și în creșterea copiilor pe care i-au primit ca har deosebit, de la Domnul.

Călătoria spre Ierusalim și spre cruce, din Luca 9-19, conține învățăturile lui Isus, minuni, atenționări, precum și lecții practice pentru ucenici (două trimiteri în misiune, doi câte doi, multe parabole explicate, avertizări despre ipocrizie etc.) care arată că Isus s-a preocupat atent de creșterea și pregătirea ucenicilor săi. Multe lucruri importante se întâmplă în călătorie: fiul văduvei din Nain este înviat în timpul călătoriei spre mormânt, oameni orbi sau leproși sunt vindecați pe când Isus călătorea, întâlnirea cu Zacheu are loc pe drumul prin Ierihon, etc.

Luca 24 conține și el o călătorie care schimbă viața, anume drumul spre Emaus împreună cu Isus cel înviat.

IMPORTANȚA DUHULUI SFÂNT ȘI A RUGĂCIUNII

O expresie cheie în evanghelia după Luca este expresia „plin de Duhul Sfânt” (cf. Luca 1:15, 35, 41, 67; 2:25-27; 3:16; 3:22; 4:1; 4:14; 4:18; 10:21; 11:13; 12:10, 12). Duhul Sfânt este o persoană bine conturată în scrierile lui Luca și de Duhul Sfânt sunt legate nașterea lui Isus, începutul și continuarea lucrării lui Isus, puterea rugăciunii și venirea, prezența împărăției lui Dumnezeu.

În același timp, se poate vedea că toate marile evenimente din evanghelie sunt însoțite de rugăciune, în mod expres. Astfel, nașterea lui Ioan Botezătorul și a lui Isus au loc într-o atmosferă plină de rugăciuni ascultate, de viziuni, de psalmi de laudă, din partea lui Zaharia, a Elisabetei, a Mariei, a lui Simeon și a Anei (Lc. 1-3). Înainte de a-i alege pe cei 12 apostoli, Isus se roagă (Lc. 6:12-16). Isus se roagă înainte de minunea înmulțirii pâinilor (Lc. 9:10-17). Înainte de a-i întreba pe ucenici cine spune lumea că este el, Isus, Domnul se roagă undeva, deoparte (Lc. 9:18-27). Înainte de schimbarea la față, Isus se roagă împreună cu ucenicii (Lc. 9:28-36). După întoarcerea celor 70 de ucenici, Isus se roagă (Lc. 10:21-23). Luca scrie despre mai multe parabole ale lui Isus în legătură cu perseverența în rugăciune (Lc. 11:1-10; 18:1-14). Înainte de a se îndrepta hotărât spre Ierusalim, și de a comunica hotărârea Sa ucenicilor, Isus se roagă (Lc. 18:31; Mc. 10:32 omite). Isus se roagă în Getsemane (Lc. 22:38-45; Mc. 14:32-31), dar și după înviere (Lc. 24:13-3).

PĂRTĂȘIA LA MASĂ

Luca este foarte atras de această temă în ambele cărți, evanghelia după Luca și Faptele Apostolilor. Descrie mai multe mese importante, în timpul cărora Isus dă învățături, prezintă evanghelia, mustră sau încurajează pe participanți. O dată, chiar dă reguli despre cum să participi la mese și oștețe (14:7-21, amintește un pic de Proverbe 23). Ideea este că, dacă scrie pentru greci, cum este cazul la Luca, tema învățătorului care dă învățatura la masă era foarte obișnuită și foarte gustată de cititori. Dar, mai sunt două motive pentru care Luca folosește această temă: este tema celui victorios (cf. tu îmi întinzi masa în fața vrăjmașilor mei, Ps. 23), este tema prieteniei și a acceptării (părtășia la masă între evrei și neamuri, la Cina Domnului, era foarte importantă pentru Biserică). Luca dezvoltă chiar o teologie a părtășiei la masă și a Cinei Domnului.

IMPORTANȚA SLUJIRII PRACTICE ȘI A RAPORTĂRII LA OAMENI

De mai multe ori, Isus îi învață pe ucenici să slujească: în cele două trimiteri misionare, a celor doisprezece și a celor 70 de ucenici; în înmulțirea pâinilor și peștilor, în minunea hrănirii mulțimilor; în sfaturile date cu privire la cine trebuie să fie mai mare între ei. El îi învață să nu încerce să îi controleze sau restricționeze pe ceilalți (cine nu e împotriva voastră, este cu voi), nici să fie violenți și gata de pedepse (îi sfătuiește să nu mai dorească să distrugă cu foc din cer satele nebinevoitoare față de ei), să nu fie orgolioși. Să știi mesajul mântuirii și să îl trăiești și să îl comunică așa cum făcea și Isus, este o lecție deosebită pentru caracterul nostru.

Partea 2a: Ghid de studiu biblic la Luca

Ianuarie

1 Luca 1-2, text 2:21-35, Încrede-te în promisiunile Domnului, 2:25-26

Evanghelia lui Luca începe cu istorisirea nașterii lui Ioan Botezătorul și cu nașterea Domnului. Capitolele 1-2 arată, astfel, cum Domnul își împlinește promisiunile (Către Zaharia, către Maria, către Israel, către Simeon).

Promisiuni generale și promisiuni speciale. În Biblie există numeroase promisiuni. Există profeții și promisiuni generale, pentru toți oamenii, și există profeții și promisiuni mai specifice, pentru un popor, pentru Israel sau alt popor, sau promisiuni restrânse (casa lui David, Avraam, etc.: poți da câteva exemple?). Multe din aceste promisiuni sunt și pentru noi, căci Dumnezeu rămâne același și nu își schimbă caracterul, dar unele promisiuni nu pot fi transferate, ci rămân doar o ilustrație și un exemplu bun (de exemplu, Dumnezeu nu ne promite și nouă, ca lui Simeon, că nu vom muri până nu vom vedea nașterea lui Mesia). Când vrem să ne însușim o promisiune biblică trebuie să fim atenți: cui se adresează ea, ce condiții are, când se va împlini?

Simeon îl aștepta pe Mesia și știa promisiunile Scripturii despre Mesia (vezi Luca 2:32 și Isaia 42:6, 49:6), dar avea și promisiuni personale. Simeon, omul promisiunilor prețioase, avea și alte calități care arată relația lui deosebită cu Dumnezeu: era sfânt și temător de Domnul, trăia călăuzit de Duhul, era răbdător, știa să laude pe Domnul, a binecuvântat familia sfântă a lui Isus, Maria și Iosif. Sunt ele prezente și în viața noastră?

Mărturia personală și comunicarea promisiunilor lui Dumnezeu. Fă o verificare în viața ta: ce promisiuni ale lui Dumnezeu stau la baza vieții tale, generale sau specifice? Fă o listă cu ele, selectează-le din Scriptură. Ce încredințări personale ai? Sunt ele bazate pe Scriptură? Sunt ele primite prin Duhul Sfânt? Mulțumește lui Dumnezeu pentru promisiunile lui prețioase. Fiecare din noi își are locul său în istorie, în viața Bisericii, promisiunile noastre. Simon a avut o viață care a strălucit la sfârșit printr-o mare calitate, care a rămas și în Noul Testament: a fost un om al promisiunilor lui Dumnezeu, al credinței și răbdării. Și noi avem o slujbă a credinței, a răbdării și mărturiei (caută cărți bune despre promisiunile lui Dumnezeu, de exemplu, Tezaurul promisiunilor lui Dumnezeu, de C.H. Spurgeon).

8 Luca 3-4, text 4:14-30, Trăiește prin puterea Duhului Sfânt, 4:18

În evanghelia după Luca se menționează des plinătatea cu Duhul Sfânt. De exemplu, Isus, plin de Duhul Sfânt, a fost dus de Duhul în pustiu (4:1), unde a fost ispitit de Diavolul. După ispitire, s-a întors în Galileea, plin de puterea Duhului (4:14) și de aici a mers în Nazaret unde a ținut predica de început a lucrării lui, din Isaia, despre faptul că Duhul Domnului este peste el.

Secretul unei vieți biruitoare: plinătatea cu Duhul Sfânt. Secretul unei vieți biruitoare este să începi diversele acțiuni, să le continui, să le finalizezi și să treci la următoarele, mereu plin de Duhul Sfânt. Isus tocmai ne arată acest lucru în capitolele 3-4. În 3:16 Ioan Botezătorul îl anunță că el, Isus, va boteza cu Duhul Sfânt și cu foc; în 3:22, Duhul Sfânt se coboară în formă trupească, ca un porumbel; apoi, urmează capitolul patru cu ceea ce am amintit deja.

Când începi o acțiune, ai grijă să fie mereu una care urmează îndemnul Duhului Sfânt. Când continui o lucrare, să o faci prin puterea Duhului Sfânt. Când ești ispitit sau încercat, să nu te plângi, nici să nu disperi, pentru că Duhul te poate conduce la încercare ca să te dezvolți spiritual, ca să dai mărturie, ca să te asemeni cu Hristos, ca să îi cunoști pe oameni și păcatele lor, ca și calitățile lor, ca să îl cunoști pe Dumnezeu și puterea cuvântului său. Programul vieții unui creștin ar trebui să se inspire din predica lui Isus din Nazaret: dacă suntem ai lui Hristos, atunci ar trebui să fim și noi implicați în lucrările lui Hristos, prin Duhul: predicare, consiliere, ajutor medical (vindecare), învățătura, eliberare, ajutor social.

Plinătatea cu Duhul Sfânt și recunoașterea din partea lumii. Uneori, atunci când ai făcut o lucrare bună, cu rezultate bune, cu inimă curată, prin puterea Duhului, te aștepti să vină toți să te felicite. Mulți creștini iau popularitatea drept semn al calității vieții lor, dar nu este corect. Pe parcursul unei singure zile Isus a fost și aplaudat și hulit și condamnat la moarte, pentru că a fost prea direct, prea cinstit, prea ca din ceruri, iar oamenii nu voiau să ia aminte la mustrări, nici să recunoască greșelile strămoșilor lor, nici să-și recunoască propriile nedreptăți și nelegiuiri, propriile prejudecăți și încăpățănări, propriile răzvrătiri față de Dumnezeu și neascultări. De ce avem așteptarea ca să se întâmple altfel cu noi? Ancora noastră sufletească trebuie să fie tare, siguranța și încrederea în Domnul să fie maxime – și să nu depindem de oameni.

15 Luca 5, text 5:17-39, Arată o credință întreprinzătoare: 5:19-20

Vindecarea omului paralizat adus de prietenii lui și coborât prin acoperiș este unul din marile evenimente din viața Mântuitorului Isus. Isus era în mijlocul unei campanii mari de predicare și de vindecare și își susținea lucrarea în mod constant cu rugăciune în locuri retrase, liniștite (Luca 5:16). Aici are loc o întâlnire majoră: cu credincioși întreprinzători, cu bolnavi care cred și cu o asistență unde oamenii aveau inima împărțită.

Definirea credinței practice. Practic, întregul capitol 5 se referă la credința practică (pescuirea minunată, vindecarea omului paralizat, chemarea la apostolie a lui Matei și invitația la masă pentru toți vameșii, postul la vreme de nevoie). Credința practică este credința care vede nevoia, vede oportunitatea, vede promisiunea lui Dumnezeu și acționează. Este credința care, odată pornită la acțiune, găsește ce să facă în fața obstacolelor și nu se socotește învinsă. Este credința care perseverează până ajunge să vadă lucrarea Domnului. Este credința care prețuiește victoria spirituală mai mult decât câștigurile materiale sau fizice.

Capcanele credinciosului care vrea să fie practic

Studiu fără acțiune. Mulți citesc Biblia, se roagă, culeg principii sfinte, direcții sfinte din Biblie, dar nu le aplică niciodată. Credința practică pregătește terenul cu rugăciune, dar trece și la acțiune și se roagă în timpul mersului (Psa. 110:7).

Intimidare în fața dificultăților. Mulți se așteaptă ca să nu întâlnească nici o greutate, nici un obstacol, nici o persoană răuvoitoare în cale. Dacă le întâlnesc, ajung să creadă că Dumnezeu nu îi binecuvintează sau nu le deschide ușile. În cazul omului paralizat, nu a existat nici ușă deschisă (sau era, dar era blocată cu oameni, Mc. 2:2-4), nici fereastră accesibilă (nu puteau ajunge la ea), doar un acoperiș – și acela închis. Greutățile nu sunt lăsate ca să ne oprească, nici să ne doboare, ci să devenim perseverenți și întreprinzători. Tu ce crezi?

Încurcarea priorităților. Credința practică nu pierde scopul final din vedere, mântuirea omului și gloria Domnului. Este mai greu, dar și mai important să aduci cuiva mântuirea, nu doar rezolvarea problemelor prezente. Învățătura lui Isus e plină de putere și sparge tiparele religioase vechi, tradiționale, lipsite de dragoste și de implicare practică (5:36-39). Se vede înnoirea aceasta și în viața noastră?

22 Luca 6, text 6:39-49, Dovedește o ascultare deplină, 6:46

„Spune-mi cu cine te însoțești, ca să îți spun cine ești” este un proverb care este citat destul de des, și ar putea să ni se potrivească și nouă. Ca să fii un bun ucenic trebuie să ai modele bune, prieteni buni, roadă bună în viață, modestie și sensibilitate.

O problemă de călăuzire (39). Cine privește doar la oameni și se lasă condus de ei, fără să caute sfatul lui Dumnezeu, este ca un orb condus de alt orb: vor cădea amândoi în groapă, zice Isus.

Standardul învățătorului (40). Scopul uceniciei însă, bineînțeles, este ca ucenicul să își urmeze învățătorul său, adică omul credincios să devină în principii și purtare ca Isus. Această asemănare dusă până la capăt este numită „desăvârșire”.

Judecata de sine și de alții. Mulți se doresc învățători ca să îi învețe și să îi certe pe ceilalți. Isus spune, ca avertizare, că ar fi bine să nu privim doar la defectele mici ale altora (păiele lor din ochi), și să ne prefacem că suntem specialiști în a-i vindeca pe ei, în timp ce noi suferim de defecte mult mai mari (bârne în ochi). Soluția este una singură: să fim noi înșine modești, atenți și pocăiți, și atunci, cu blândețe și dragoste îi vom putea corecta și pe alții. O întrebare test: ai fost și tu implicat, cumva, recent, într-o asemenea situație? Cum ai rezolvat ispita de a-i corecta pe alții, când tu însuși ai nevoie de vindecare? Dacă am deveni specialiști în modestie și dragoste, cum spune Isus, atmosfera în Biserică s-ar însănătoși, ca să zicem așa, „văzând cu ochii”.

Roadele și plinătatea sufletului. Pilda pomului aduce un alt criteriu de evaluare a ascultării. Dacă sămânța din tine este bună, așa vor fi și roadele, dacă inima e credincioasă, așa vor arăta și faptele. Iată o listă cu roadele vieții de credincios: caracterul, relațiile, curăția, faptele bune, mărturia creștină, întoarcerea altora la Hristos. Principiul prea-plinului în viața creștină: din prea-plinul inimii vorbește gura. Vezi pe cineva mereu critic, mereu certăreț, mereu mincinos, mereu lăudăros? Cu acestea este plină inima lui. Vezi pe cineva vorbind încurajator, cu dragoste, cu modestie? Așa este și inima lui.

Ascultarea este o temelie puternică. În final, esența succesului este legată de felul în care ascuți. Cine ascultă de Dumnezeu pe deplin, își construiește viața pe stâncă, iar cine nu îl ascultă și nu face ce a auzit, își construiește casa pe nisip, și nu va rezista încercărilor. Gândește-te: există vreo problemă în care ai și tu nevoie să te verifici și să devii ascultător de Dumnezeu, să ascuți pe deplin și să faci ceea ce trebuie?

29 Luca 7, text: 7:1-10, 18-35, Biruiește îndoielile, 7:7

Una din încercările cele mai grele din viață este lupta cu îndoielile. Poți ajunge să te îndoiești de tine, de ai tăi, de lume, chiar și de Dumnezeu. În fața dificultăților sau a speranțelor neîmplinite poți ajunge să te întrebi: oare am pornit bine? Oare sunt unde trebuia să fiu? Oare pot să merg înainte? Oare mă mai ascultă Dumnezeu, oare m-a părăsit? Oare există Dumnezeu?

Credința nu înseamnă, de fapt, absența îndoielilor, ci înseamnă biruința în îndoieli, și aflarea încrederii în Dumnezeu. Oare pe cine laudă Dumnezeu, pe cel cu credință sau și pe cel cu îndoieli? Aici avem exemplul unui căpitan care crede că Isus este Mesia, precum și exemplul unui profet care începe să se îndoiască de Isus ca Mesia (parcă ne-am fi așteptat să fie exact invers).

Un căpitanul roman crede în autoritatea divină a lui Isus. El ținea mult la slujitorul său bolnav (un exemplu foarte interesant de relație bună stăpân-rob) și i-a rugat pe unii din conducători sinagogii să intervină pentru el la Isus (avem nevoie de intermediari? cine este mijlocitorul nostru, acum, la Dumnezeu? este acesta un caz de serviciu / contra-serviciu religios?). Totuși, când aude că Isus vrea să îl viziteze acasă, capitanul obiectează că nu este nevoie și recunoaște puterea și autoritatea mesianică a lui Isus asupra oricui, după modelul ierarhiei militare. De aceea, și Isus îl laudă (cu cine îl compară Isus pe căpitan? De ce?). Principiile care reies sunt acestea: Hristos are autoritate supremă; nu este nevoie decât de o rugăciune ascultată de Dumnezeu ca să se facă minuni mari, nu de mari liturghii (vezi și lecția primită de un general sirian, Naaman, 2 Împărați 5:11; vezi și Isaia 55:11).

Un profet întemnițat are întrebări despre Isus. Ioan se întrebă dacă Isus este Mesia sau trebuie așteptat un altul. Și el, la fel ca și căpitanul, trimite reprezentanți la Isus. Isus îi răspunde printr-o serie de minuni (vindecări, scoateri de demoni), apoi îi dă un mesaj că astfel se împlinesc Scriptura și îl avertizează contra poticnirii. Ai grijă, deci, să nu devii dezamăgit dacă viața nu se potrivește cu planurile din mintea ta, deoarece Dumnezeu are planurile sale. Înțelege că lucrurile sunt în mâna lui Dumnezeu. Biruiește îndoiala prin recunoașterea puterii și autorității divine a Fiului lui Dumnezeu, prin cunoașterea cuvântului divin care se împlinesc, printr-o relație personală de încredere în Dumnezeu, chiar și când nu înțelegi tot ce se întâmplă în jur.

Prietenia cu Dumnezeu și credința sunt armele care câștigă biruința împotriva îndoielii. Isus îi laudă pe toți cei care primesc mărturia lui.

Februarie

5 Luca 8, text 8:1-18, Bazează-te pe puterea Cuvântului divin: 8:15

Parabola semănătorului atrage atenția asupra felului în care ascultăm Cuvântul. De fapt, ucenicilor nu le-a fost deloc ușor să o înțeleagă (de ce oare?). Isus spune că puterea cuvântului lui Dumnezeu aduce rodirea și schimbarea vieții, dar atrage atenția că există și o contribuție importantă din partea ascultătorului. Există, așadar, patru tipuri de inimi, de suflete, sau de oameni:

Sufletul insensibil, nepăsător și bătătorit ca un drum de țară.

Oamenilor insensibili nu le pasă de viața spirituală, nu le pasă de Cuvântul lui Dumnezeu și, de aceea, Diavolul îl fură din mintea lor. Ei nu au timp de Cuvânt. Ei sunt fie tineri nepăsători, fie bătrâni cinici și dezamăgiți, fie adulți nepăsători pur și simplu, cu sau fără religie. Oare rugăciunea altora pentru ei i-ar putea ajuta în vreun fel?

Sufletul superficial, în care nu există nici un legământ durabil.

Oamenii superficiali nu rezistă la ispită. Ei aud cu bucurie, fac declarații ușor, dar nu fac un legământ serios cu Dumnezeu. Simpla înțelegere a Cuvântului nu este garanție de mântuire și schimbarea vieții. Oare o explicare mai serioasă a evangheliei și nevoiei de legământ personal i-ar ajuta?

Sufletul preocupat doar de câștig, axat pe carieră și pe o viață bună.

Oamenii preocupați doar de carieră și de rafinamentele vieții, înțeleg Cuvântul, dar au un stil de viață cu multe standarde străine de Dumnezeu. Acestea îi împiedică să se maturizeze spiritual, le înăbușă inițiativele bune. Îngrijorările și plăcerile vieții sociale pot să crească neobișnuit de mult, ca niște buruieni, și devin un fel de tirani sufletești: cresc mai repede, mai mari, și domină totul. Oare o sfătuire frățească, cu dragoste, i-ar putea ajuta?

Sufletul roditor și ascultător față de Dumnezeu.

Acești oameni ascultă Cuvântul și se văd multe roade în viața lor, conform darurilor lor. În viețile lor se vede curăție, tărie în ispite, răbdare, nu superficialitate, ascultare binecuvântată. Ca exemplu, în Luca 8:1-3 se vede un grup de femei din înalta societate, și nu numai, care fuseseră vindecate de Isus, iar acum îl ajutau cu dedicare, erau implicate pe deplin în organizarea lucrării. Credeți că ele și ucenicii făcea parte din al patrulea fel de oameni? Cât fel de suflet avem noi? Suntem biruiți de nepăsare, de ispite sau de îngrijorări și plăceri? Cum ne putem păzi de aceste atitudini?

12 Luca 9, text 9:46-62, Fii milos ca Isus și fii gata de slujire: 9:55-56

Inima omului este un teren dificil de lucrat, așa cum s-a văzut în parabola semănătorului, săptămâna trecută. Chiar și inima credincioasă are probleme, de exemplu, poate avea dorințe agresive care au nevoie de pocăință, și trebuie să învățăm cum să îl urmăm pe Isus, gata de slujire.

O dorință agresivă a inimii credincioase este dorința de întâietate (46-48). Ucenicii sunt gata să își dispute locul dintâi, să stabilească cine este mai mare. Dar mărimea se definește în legătura cu Isus și în slujire, nu prin locul pe care și-l dau oamenii unii altora. Astfel, Isus le spune că și aceia care s-ar ocupa cu lucruri mici, de exemplu, cu educația copiilor, sunt importanți, pentru că Isus este interesat de copii. Bisericile ar fi bine să învețe permanent de aici. Dorința de autoritate trebuie să vină pe locul doi, pe primul loc vine slujirea și prețuirea tuturor lucrătorilor

O dorință agresivă a inimii credincioase este dorința de control (49-50). Astfel, ucenicii sunt gata să oprească pe cineva care scotea demoni în numele lui Isus. Ei l-au oprit din lucrare și au motivat că „nu ne urma pe noi”. Erau orgolioși și doreau să controleze lucrarea celorlalți Isus le spune clar să nu își folosească autoritatea în mod distructiv, pentru că pot fi și alții acceptați cu lucrările lor în numele lui Isus, chiar dacă sunt în afara sferei de autoritate a ucenicilor. Cine nu vă stă împotriva, zice Isus, înseamnă că desfășoară o lucrare alături de voi, și vă este favorabil, nu vrăjmaș.

O dorință agresivă a inimii credincioase este intoleranța (51-56). În plină lucrare evanghelică (51), Isus este respins de un sat samaritean. Ucenicii, revoltați și partizani, sunt gata să poruncească foc din cer, dar Isus îi oprește cu câteva cuvinte celebre. Ziua judecății vine când o aduce Dumnezeu, până atunci este har și mijlocire, chiar și pentru cei ce resping evanghelia. Câți dintre noi știu și aplică astăzi această învățătură a conviețuirii în înțelegere și ca formă a harului, până când va veni ziua Domnului, singurul care știe și poate judeca inimile? Isus a venit ca să salveze, nu să distrugă, iar noi trebuie să facem la fel (aici este vorba despre adversari și oameni cu alte păreri despre viață, despre rasă, despre religie, cu alte obiceiuri, despre naționaliști, nu este vorba despre călcători de lege, pentru care trebuie să existe justiție).

Care din aceste dorințe agresive te ispitesc și pe tine? Isus le arată, în schimb, cum să îl urmeze (57-62): cu așteptări realiste, gata de greutate, cu ascultare imediată, cu dedicare și perseverență.

19 Luca 10-11, text 10:1-20, Fii gata de misiune: 10:5-6

Marturia lui Petru și Schimbarea la față sunt încadrate între două trimiteri misionare, a celor 12 apostoli (9:1-10), și a celor 70 de ucenici (10:1-20). În ambele situații Isus i-a trimis doi câte doi și le-a dat să vestească Evanghelia Împărăției lui Dumnezeu și să vindece pe cei bolnavi și să aibă autoritate peste puterea Satanei. Aceste două trimiteri arată că Isus avea un plan mare lucrare practică misionară, progresiv, prin care a lărgit participarea de la 12 la 70 de ucenici. Învățăm și noi să avem planuri progresive și la diverse scări de mărime, în predicarea evangheliei? Suntem îndemnați să fim gata de misiune, de vestirea evangheliei și să fim atenți la îndemnurile și cerințele Domnului.

Pregătirea misiunii. Vizita lui Isus cu mesajul Evangheliei trebuia pregătită de acești ucenici, care mergeau înaintea lui. Vestirea evangheliei trebuie pregătită prin pre-evanghelizare, prin relații, prin prezentarea generală a lui Isus.

Sensibilitate față de nevoile misiunii. Creștinii trebuie să cunoască punctele fragile ale misiunii: e mult de lucru, iar cei credincioși sunt puțini (este nevoie de rugăciune); ei trebuie să fie blânzi ca mieii, pe când cei din jur sunt agresivi ca lupii; resursele lucrării sunt la Dumnezeu (nu în portofelul misionarului; Biserica trebuie să aibă grijă de misionari); nu trebuie pierdut timpul în lucruri secundare (discuții pe drum, salutări); salutul păcii trebuie dat tuturor și el va rămâne peste oamenii care îl acceptă; relațiile cu oamenii trebuie prețuite și reședința sau locuința de găzduire nu trebuie schimbată după preferințe și oferte ulterioare, cu scop ascuns; donațiile pentru lucrare și hrană trebuie acceptate, ele sunt și pentru donatori și pentru beneficiari forme ale ascultării de Dumnezeu și ale responsabilității față de lucrarea lui Dumnezeu; rugăciunea de mijlocire trebuie oferită fără rețineri, în toate cazurile; accentul trebuie să cadă mereu pe vestirea Împărăției lui Dumnezeu; chiar și în situațiile de respingere: lasă lucrurile la latitudinea judecății finale a lui Dumnezeu și afirmă Evanghelia Împărăției.

Cunoașterea exigențelor Zilei Judecății. Domnul afirmă că judecata Evangheliei va fi completată, la final, în Ziua judecății. El se identifică în mod special cu creștinii: cine vă acceptă pe voi, mă acceptă pe mine, etc.

Câștigul cel mare e mântuirea. Satisfacția mare a creștinului nu trebuie să fie accesul la puterea divină, alungarea demonilor, supunerea duhurilor, ci bucuria mântuirii personale.

26 Luca 12, text 12:13-34, Fii echilibrat în dobândirea de posesiuni materiale: 12:20-21

Imperiul roman cu orașele sale mari era un imperiu al competiției și concurenței și, de aceea, Luca dorește să îi învețe pe cei bogați evanghelia (scrie despre Zacheu, despre etiopianul bogat, despre omul bogat și Lazăr, săracul, etc). În 12:13-34 găsim câteva principii importante despre posesiuni:

Principiile anti-lăcomie, ale îmbogățirii față de Dumnezeu (13-21). În administrarea averii este important să fii drept, generos și detașat, pentru că, în final averea nu rămâne a ta, ci o lași altora. Satisfacția vieții nu vine din mărimea averii, ci din felul în care știi să o folosești și să te îmbogățești față de Dumnezeu. Așadar, trebuie să fim buni administratori. Gândește-te cum administrezți ceea ce ai: ai grijă de soție, soț, de copii, de părinți? Ești atent cu munca ta, cu timpul tău, cu sănătatea ta?

Este o bună politică economică să investești mereu și să diversifici producția, activitățile, dar satisfacția venită din ele nu trebuie să depășească satisfacția relației cu Dumnezeu. Omul bogat s-a gândit doar cum să investească jos pe pământ, dar nu s-a gândit la Dumnezeu (nu s-a gândit la lucrările lui Dumnezeu, la săraci, la văduve, la bolnavi, la donații, sponsorizări, ajutoare). Răspunsul lui Dumnezeu este faimos: „Nebunule, în noaptea acesta vei muri și vei lăsa totul!” La ce crezi că ar fi trebuit să se gândească omul bogat și de ce?

Principiul evitării îngrijorării, al încrederii în Dumnezeu (22-30). Parte a predicii de pe munte, în Matei 5-7, iar aici parte din predica din „locul unde s-au strâns noroadale cu miile și se călcau în picioare” (12:1), aceste versete ne asigură de grija lui Dumnezeu pentru noi, prin comparație cu păsările și cu iarba și florile de pe câmp. Asigurarea este extrem de puternică. Dumnezeu nu promite luxul, dar promite hrana și îmbrăcămintea necesară, și spune că ne știe nevoile. Îngrijorarea poate fi o capcană ca să nu îți pese de Împărăția lui Dumnezeu. Păgânii nu știu că Dumnezeu le este Tată și nu le pasă de el, dar noi știm și știm că ne putem încrede în el. Suntem ca o turmă a lui, o pășune a lui, parte din creația lui, chemați să îl reprezentăm cu onoare, și el ne dă cu plăcere Împărăția, chiar dacă suntem slabi sau mici.

Principiul idealului și al tezaurului (31-34). Avertizarea mântuitorului spune că aceea ce iubești, îți este și tezaur. Compară cu Filipeni 4:8, ce iubești, aceea te inspiră, te însuflețește. Să ne rugăm: Doamne vrem să te iubim doar pe tine, să iubim lumea pe care ai creat-o tu.

MARTIE

5 Luca 13-14, text 13:18-35, Așteaptă Împărăția lui Dumnezeu: 13:29-30

În Luca 13:18-35, Isus prezintă câteva parabole importante ale împărăției lui Dumnezeu prin care ne încurajează să așteptăm cu încredere venirea lui.

Bobul de muștar și aluatul: Împărăția lui Dumnezeu va fi victorioasă (18-21). Suntem încurajați să căutăm Împărăția lui Dumnezeu și să o așteptăm cu nădejde. Cu cât ai o imagine mai completă despre ea, poți să ți-o închipui mai ușor și o înțelegi mai bine. Isus ne dă două parabole importante ca să ne spună că Împărăția lui Dumnezeu crește încet, dar este deplin victorioasă: grăuntele de muștar ajunge un arbust mare, cu cuiburi de păsări, iar aluatul (drojdia), pus în făină, crește, dospește și ajunge o plăcintă bună sau o pâine mare, bună pentru toată casa (18-21). Împărăția lui Dumnezeu crește, chiar dacă nu vezi, și va fi, în final, o realizare măreață, impresionantă, în întregime funcțională și foarte frumoasă.

Lupta și ușa: avertizările intrării în Împărăția lui Dumnezeu (22-30). Intrarea în Împărăție este ca o poartă îngustă, pe care nu poți veni cu propriile bagaje sau pretenții, ci așa cum vrea Împăratul (unii vor încerca să intre, dar nu vor putea, spune Isus). De asemenea, Isus îndeamnă la efort: „luptați-vă, nevoiți-vă, dați-vă silința” (gr. *agonizo*). Care credeți că sunt condițiile în care se poate intra pe ușa cea strâmtă? De ce trebuie să ne luptăm și cum trebuie să ne luptăm ca să intrăm pe ea? Caracterul credinciosului este disciplinat și perseverent.

Ușa aceasta se poate și încuia, adică timpul de har se sfârșește și urmează o zi a judecății, când se va spune celor de afară „nu știu de unde sunteți” (Mat. 7:23 zice „niciodată nu v-am cunoscut”). Ceea ce este important este să ai credință personală și o relație personală cu Dumnezeu. Testul credinței: este credința ta matură, reală, așa încât Isus să spună „te cunosc”, sau este una superficială, așa încât Isus poate să spună „nu știu de unde ești”?

Importanța așteptării Împărăției (31-35). Unii iudei au încercat să îl aresteze pe Isus și, în final, l-au condamnat la moarte; alții, ca aceia din acest pasaj, au încercat să îl avertizeze să fugă. Și arestarea și îndemnul la fugă au fost, ambele, doar forme de respingere a lui Isus, de necredință. El nu va reveni până nu vor spune: „Binecuvântat este cel ce vine în Numele Domnului”. Cine așteaptă Împărăția trebuie să îl recunoască pe Rege și să creadă în El.

12 Luca 15-16, text 16:19-31, Fii sensibil la nevoile altora 16:25

După pilda Fiului risipitor (Luca 15), capitolul 16 este dedicat aproape în întregime învățării celor bogați ca să fie credincioși și să nu ajungă robi ai banului (robi ai *mamona*). Istorisirea despre Lazăr și iudeul bogat este una din cele mai mișcătoare ilustrații din Biblie, o fereastră clară spre nevoia de milă și dărnicie, cât și spre realitatea răsplătirii după moarte și despre nevoia de credință aici pe pământ. Ea nu este o pildă imaginară, cum susțin, de exemplu, credincioșii adventiști, care neagă supraviețuirea sufletului după moarte, ci o istorisire cu bază adevărată, deoarece Isus dă un nume real, Lazăr și nu poate face afirmații false, imaginare, despre ce ar spune Avraam.

- a. Isus subliniază contrastul dintre viața opulentă a bogatului și viața săracă a lui Lazăr; între boala săracului și nepăsarea bogatului, între fericirea lui Lazăr după moarte și suferința insuportabilă a bogatului. Ce vrea să ne spună?
- b. Isus subliniază că la moarte, cineva te conduce la locul de așteptare a veșniciei: îngerii îl duc pe Lazăr în „sânul lui Avraam” (despre bogat se zice doar că a fost îngropat și că a ajuns în Hades – locuința morților, adică Șeol, sau, în trad. ortodoxe, „iad”). Ce îți spune aceasta despre evenimentul morții?
- c. Din Hades, bogatul îi vede pe Avraam și pe Lazăr; deci, sufletele morților sunt conștiente și pot comunica în limitele permise. Învierea va veni ca o îmbrăcare a sufletului în așteptare, cu un trup veșnic.
- d. Locurile de așteptare ale judecării implică suferință – pentru cei răi, și odihnă și bunăstare – pentru cei credincioși și sunt separate.
- e. Accesul liber din lumea cealaltă în lumea noastră nu este acceptat.
- f. Bogatul are inițiative bune pentru cei în viață, dar ele nu sunt realizabile. De ce? Este oare prea târziu sau este un alt motiv?
- g. Avraam are o bună cunoaștere a valorii credinței: „dacă [ei, cei de pe pământ, în viață] nu ascultă pe Moise și pe proroci, nu vor crede nici chiar dacă ar învia cineva din morți.” Cum îți explici lucrul acesta?

Gândul de bază este că bogatul ar fi putut să aibă milă de Lazăr în timpul vieții. Avraam îi spune: „Fiule, adu-ți aminte că, în viața ta, tu ți-ai luat lucrurile bune, și Lazăr și-a luat pe cele rele; acum aici, el este mângâiat, iar tu ești chinuit.” Are importanță cum trăim pe pământ? Vezi și 1 Corinteni 7:32. Siguranța învierii și a judecării ne îndeamnă la facere de bine și milă față de cei în nevoie, la credincioșie și responsabilitate.

19 Luca 17-18, text 17:11-19, 18:35-43, Fii plin de credință și recunoștință față de Dumnezeu, 17:17-18

Una din cele mai grele teste ale caracterului este testul recunoștinței. În Biserici se amintește destul de des despre nevoia de credință, ca să fim vindecați, ajutați, scăpați din încercări, binecuvântați; mult mai rar însă se explică nevoia de o recunoștință sinceră față de Dumnezeu și, uneori, chiar față de oameni.

Isus așteaptă recunoștință și mulțumire de la cei vindecați (17:11-19)

Obstacolele în calea unei frumoase recunoștințe sunt, de obicei, uitarea, bucuria prea mare, nepăsarea, lipsa sensibilității sufletești. Din zece oameni respinși de societate și măcinați de boala necruțătoare a leprei, pe care Isus i-a vindecat cu o simplă trimitere la preoți, doar unul singur s-a întors să-i mulțumească. Acești oameni au avut destulă credință să vină la Isus, l-au numit „învățător”, l-au rugat cu smerenie să aibă milă de ei (rugăciunea inimii, a vameșului păcător și pocăit) și, foarte important, au fost gata să îl asculte și să meargă la preoți (doar pe drum au fost vindecați, ca răsplată pentru ascultare și credință). Dar tocmai ei nu s-au mai întors să mulțumească.

De câte ori am uitat și noi să îi aducem mulțumire lui Dumnezeu pentru binefacerile lui? Câți psalmi de mulțumire poți găsi în cartea Psalmilor? David, Asaf, și ceilalți compozitori, își găseau adesea timp să îi mulțumească. Lipsa de mulțumire poate duce la idolatrie și la întunecarea minții (Romani 1:21).

Prezența mulțumirii aduce vindecare și bucurie sufletească, spirituală. În cazul samariteanului lepros, dar vindecat, întoarcerea cu mulțumire și recunoștință i-a fost răsplătită cu mântuire, cu iertare de păcate și cu viață veșnică.

Vindecarea deplină duce la laudă și ucenicie lângă Isus (18:35-43)

În al doilea caz de vindecare, orbul de pe drumul Ierihonului, află și el despre Isus, îndrăznește și strigă și el, cu credință: Fiul lui David, adică Mesia – Hristos, ai milă de mine!, și după ce este vindecat, îl urmează pe Isus și îl laudă pe Dumnezeu. Credința, cererea clară (cunoașterea nevoii personale), îndrăzneala, recunoașterea lui Isus ca Mesia, Fiul lui Dumnezeu, sunt bune, dar nu sunt suficiente. Vindecarea deplină și schimbarea caracterului, mântuirea, vine acolo unde apare și recunoștința, lauda și ucenicia.

26 Luca 19-20, text 19:1-10, 20:1-8, Fii un om pocăit și sincer, 19:6.

Testele caracterului creștin continuă săptămâna aceasta cu testul pocăinței active, de substanță, și cu testul sincerității.

Vameșul darnic: sau pocăința cu marșarier (19:1-10)

Pocăința adevărată aduce recunoștință și ucenicie, dar are și marșarier, adică încearcă să repare greșelile din trecut, pe cât se poate. Zacheu, un șef al vameșilor din Ierihon, mic la stat, dar mare la fapt, a încercat orice metodă ca să îl vadă pe Isus când trecea pe drum. Nimeni nu îi făcea loc în față și, de aceea, singura soluția a fost să se urce într-un dud, în ciuda complimentelor pe care unul sau altul, foarte probabil, i le strigau.

Isus l-a văzut, i-a citit inima, i-a vorbit și a rămas la masă în casa lui. Zacheu s-a întors deplin la Dumnezeu, iar pocăința lui sinceră devine extrem de practică și a rămas faimoasă oferta lui: „Doamne, jumătate din avuția mea o dau săracilor; și, dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, îi dau înapoi împătrit”. Interesant este că Isus nu i-a ținut o predică despre dărnicie, nici despre zeciuială, nici despre repararea greșelilor din trecut. Zacheu are inițiativă și este deschis să accepte orice reproș și plângere, ceea ce arată că era interesat și de relațiile cu oamenii. Față de reacția sa, Isus are un comentariu semnificativ. De abia acum el confirmă: „astăzi a intrat mântuirea în casa aceasta, căci și el este fiul lui Avraam.” Pocăința adevărată este practică, plină de inițiativă, gata de dărnicie și de repararea greșelilor din trecut, fără invitații speciale.

Istețime plus ipocrizie: o pulbere care nu explodează deloc (20:1-8)

Este o mare dezamăgire să lucrezi la o carieră de piatră, iar pulberea pusă pentru dizlocarea rocilor să nu explodeze deloc. Așa este și aici. Învățații zilei și conducătorii religioși vin să îl interpeleze pe Isus, să afle cine e, de unde are putere și autoritate mesianică. Isus le răspunde cu o contra-întrebare care le dă pe față ipocrizia. Au fost isteți, dar ipocriți, au crezut că ies cu fața curată și îl păcălesc și pe Isus și norodul, dar au pierdut. Nu au primit nici un răspuns. Demersul lor nu i-a dus nicăieri, ci au fost dați pe față. N-au primit nici o revelație sau confirmare pentru că au fost profund nesinceri. Credinciosul adevărat poate fi înțelept, dibaci, reticent sau reținut în răspunsuri, uneori, dar niciodată, viclean, nesincer, înșelător. Domnul nu răspunde întrebărilor tale, dacă nu ești gata, într-adevăr, să îți schimbi viața.

APRILIE

2 Luca 21, text 21:25-38, Veghează și roagă-te, 21:36

Vegherea și rugăciunea sunt doi stâlpi de susținere importanți pentru sufletul celui credincios. Vegherea înseamnă să fii treaz, alert, gata să înțelegi ce se întâmplă și gata de acțiune pozitivă. Ea se pune, de obicei, în contrast cu neatenția, amețea, beția sau destrăbălarea, căderea în excесе, care te fac să pierzi din vedere perspectiva veșniciei și planul lui Dumnezeu, să devii neascultător, să nu ai grijă de frații tăi. Rugăciunea este acea legătură personală cu Dumnezeu, prin cuvinte sau tăcută, prin care noi, ca fii și fiice, stăm de vorbă cu Creatorul nostru, mijlocind, cerând, glorificând persoana lui, bucurându-ne de el, ajustând viața noastră la voia lui.

Vegherea și rugăciunea sunt importante ca să faci față semnelor istoriei și ale naturii (25-31). Vor fi semne în Univers, dar și semne în istoria popoarelor. Suntem avertizați că vor fi evenimente cosmice deosebite, schimbări în funcționarea sistemului solar, a stelelor: căderea de meteoriți, schimbarea culorii lunii și soarelui, a intensității luminii (în Apocalipsa). De asemenea, pe pământ vor fi dezechilibre în manifestarea forțelor naturii (cutremure, schimbări în calitatea apelor, furtuni). În istorie, popoarele vor fi confruntate cu războaie, conflicte sociale, familiale, creșterea durității între oamenii și scăderea dragostei, a amabilității, a respectului. În timp ce reacția oamenilor va fi una de disperare, de confuzie, de dezorientare, Isus îi cheamă pe creștini să vadă în aceste semne frunzele care anunță recolta, semne de nădejde că eliberarea de rău și venirea Împărăției Domnului sunt aproape.

Vegherea și rugăciunea sunt importante ca să nu devii „obez spiritual”. Îngrijorările și excesele vieții, de la alimentație la profesie, te pot face „obez spiritual”. Rezultatul ar fi că nu mai poți veghea asupra vieții tale, devii superficial, și vei fi luat prin surprindere de întoarcerea Domnului. De aceea spune Domnul să veghem și să ne rugăm: ca să avem putere spirituală, ca să fim eficienți în mărturie și slujire, ca să ne putem înfățișa bine înaintea Domnului, la venirea lui.

Ce semne se văd chiar azi și ne anunță venirea Domnului? La care din ele oamenii reacționează confuz și cu teamă? Ce fel de răspuns trebuie să avem noi, creștinii?

9 Luca 22-23, text 22:7-30, Prețuiește părtășia Cinei Domnului, 22:28-29

Cina Domnului este un moment suprem al testării caracterului și al credinței practice, în părtășie frățească. Evanghelia după Luca lasă să se vadă cinci momente principale: pregătirea Cinei, Legământul, descoperirea vânzătorului, asigurările Împărăției, avertizările despre persecuție.

Pregătirea Cinei și partea ucenicilor. Isus a pregătit Cina într-un mod deosebit. Gazda știa deja și îi aștepta. Ucenicii au fost trimiși să urmeze un om anume, cu un ulcior (era cumva un semn, un consemn?). Domnul are grijă ca lucrarea noastră să fie integrată în lucrările lui mai largi. Noi facem doar o parte, el cunoaște întregul. Închinarea la Cină are o invitație pentru noi, ca să ne facem partea noastră cu credincioșie.

Legământul. Isus a instituit Legământul său de Paști dând învățături despre Jertfa sa (trupul său, sângele său) și despre venirea Împărăției. Noi luăm Cina în mod simbolic cu pâine și vin (există diverse feluri de a lua Cina în mod simbolic, la diverse Biserici), dar atunci ei au luat-o conform obiceiului iudaic: binecuvântare, frângerea pâinii, mielul pascal, cele 3 momente ale paharului cu vin). Scopul Cinei este amintirea jertfei lui Isus, amintirea promisiunii revenirii sale și a Împărăției, și trebuie făcută cu credincioșie, consecvent, cu sfințenie.

Descoperirea vânzătorului. La Cină are loc și un moment de cercetare. Atunci a fost descoperit vânzătorul, acum trebuie mărturisite păcatele. Inima noastră trebuie întărită prin pocăință și prin depărtare de rău.

Reasigurări despre relații și despre Împărăția lui Dumnezeu. Luca arată că la Cină trebuie să ne reevaluăm relațiile, slujirea, viziunea despre lucrare și despre Împărăția lui Dumnezeu. Exemplul lui Isus, de slujitor la masă, rămâne exemplul de seamă pentru noi. La revenirea lui Isus, toți credincioșii vor participa la o masă cerească, în glorie (părtășia la masă este una din temele principale în Luca-Fapte; venirea lui Isus va debuta cu o mare masă a lui Isus cu ucenicii săi din toate timpurile, marele ospăț sau banchet).

Avertizările arestării și ale persecuției. În ultimul rând, Isus atrage atenția asupra persecuției și încercărilor, și îi încurajează să facă față. La Cină primim puteri să ducem mărturia mai departe, precum și clarificări sufletești despre chemarea și slujirea noastră.

16 Luca 24, text 24:13-35 Zidește-ți viața pe puterea și dovezile învierii, 24:30-32

După Cina Domnului, de Paști, prima Cină a Domnului după Înviere are loc la Emaus. Cleopa și tovarășul său de drum, se întâlnesc cu Isus pe drumul spre Emaus, stau de vorbă cu el, îi mărturisesc tristețea și dezamăgirea, primesc învățătură despre lucrarea, jertfa și învierea lui Mesia și îl recunosc la Cina din Emaus, la binecuvântarea pâinii. Cum sunt viața, caracterul acestor ucenici schimbate de această întâlnire, cum este dinamizată credința lor?

Părtășia frățească devine centrată pe prezența lui Isus cel înviat și pe mărturia Scripturii (13-17). Părtășia creștină, dialogul, sunt bune dacă îl au la centru pe Isus cel înviat. Înainte de a avea siguranța învierii, ucenicii erau triști, discuția lor era plină de dezamăgire, iar ochii lor erau împiedicați să îl cunoască pe Isus. Verbul la pasiv („ochii lor erau împiedicați”) arată că se poate ca Dumnezeu să le fi împiedicat ochii fizici de la a-l recunoaște pe Isus. O primă semnificație a orbirii lor este aceea că mai întâi ai nevoie să înțelegi Scriptura revelată, și doar apoi vei putea să îl cunoști pe Isus. Necunoașterea Scripturii te lasă la discreția dezamăgirii.

Învierea lui Isus este secretul mărturiei și succesului Bisericii în pofida împotrivilor. În mod normal, fără Învierea lui, Biserica ar fi fost ușor de distrus de persecuție, de comploturile puterii religioase și de stat, din istorie, de forța acuzațiilor și fobiilor populare lipsite de fond.

Diagnosticul necredinței credincioșilor acuză nepriceperea și încetineala la citirea întregii Scripturii. Credința, pentru a fi vie și activă, practică, are nevoie de pricepere și de râvnă, de zel. Lipsa de studiu biblic și lenea la citirea Scripturii, duce la credință slabă, ușor de dezamăgit, neinformată. Ca să fii tare în credință trebuie să cunoști **tot** ce au spus profeții, nu doar o parte, și să crezi **întreg** mesajul lor. Întreaga viață și lucrare a lui Isus, moartea și învierea, nu au fost o întâmplare, ci s-au întâmplat pentru că **trebuia** să se întâmple așa. Tot la fel, Isus trebuia să sufere și trebuia să intre apoi, în gloria cerească.

Învierea modifică și completează înțelegerea Crucii. La Cină Isus se lasă recunoscut, după binecuvântare și după frângerea pâinii. El nu este doar o jertfă pentru păcat, ci un Domn înviat care conduce ca Împărat al Împăraților. Cine se întâlnește cu Isus cel înviat, are mesaj nou, putere nouă, motivație nouă, bucurie nouă.